

Stekelige Piet Paulusma

JOOST BOUWMEESTER

Als je dood mooier bent dan levend, is dat geen compliment. En nauwelijks voor te stellen. Toch overkomt het de driedistel (Carlina vulgaris) ieder jaar weer. Pas wanneer de plant afsterft en niet zou misstaan in een droogboekje, is ie op z'n mooist.

Voor die tijd staat de plant onaanzienlijk, bescheiden en onopvallend in het open duinlandschap tussen de kruipende stengels van de dauwbraam en de twijgen van de kruipwilg. Slechts weinigen zien hem. Alle distels showen met kleuren tussen snoepjesroze tot aan cerisepaars, de driedistel niet. Die is strokleurig, of moeten we goudkleurig zeggen om zijn imago wat op te poetsen. De Duitsers vinden van wel, want die noemen hem Gemeine Golddistel.

Stekelig

De driedistel is een typische plant van het duindistrict. Je vindt ze op de vrijwel boomloze grazige duingedeelten waar de wind nog vrij spel heeft en de ligusters en alles wat erbovenuit steekt in een aërodynamische vorm snoeit. De bloeiwijze van de driedistel heeft wat weg van een kandelaar. De 25 à 30 cm hoge steel splitst zich bovenaan vaak in slechts drie zijtakjes met een bloem. Daar ontleent de plant zijn naam aan. Maar het is moeilijker om een

plant met drie dan één met meer bloemen te vinden. Distel klopt wel, want ze kunnen behoorlijk prikken.

Driedistels zijn weervoorspellers. Het bloemhoofdje reageert op naderend regenachtig weer door zich te sluiten. De buitenste ring van de bloem krult door de stijgende luchtvochtigheid naar het centrum van de bloem en vormt een dakje.

Zo wordt het stuifmeel en later het rijpe zaad niet nat. Een hygrometer dus. Tijdens je duinwandeling je eigen Piet Paulusma, die aangeeft wanneer je als een speer het hek van het duin weer op moet

zoeken. Eén blik omhoog kan je echter ook vertellen wat je kansen zijn. Omdat het open duinlandschap een behoorlijk zeldzaam biotoop is, belandt de driedistel ook automatisch op de Rode lijst van zeldzame en beschermde planten. Door vergrassing van hun biotoop ging de driedistel de laatste jaren in aantal achteruit. Een stijgende konijnenpopulatie gaat daar nu hopelijk weer verandering in brengen.

Kruisiging

Met z'n familie in de Alpen gaat het eveneens bergafwaarts. Niet alleen wordt daar hun biotoop bedreigd, ze worden ook nog eens aan de deur gespijkerd. Regelmatige bezoekers van de Alpen zijn vast wel eens de stengelloze zilverdistels (*Carlina acaulis*) met slechts één strokleurige bloem op hun pad tegengekomen. De bloem met een doorsnede van ongeveer een zonnebloem, groeit plat op de grond in alpenweiden. Dan heb je op die tocht natuurlijk ook die bloem aan de deuren van de berghutten zien hangen. De kruisiging van een plant omdat ie het weer verkeerd voorspelde? Dat voorspelt weinig goeds voor Paulusma, Krol en De Hond.

JOOST BOUWMEESTER IS NATUURFOTOGRAAF

Driedistels (foto: Joost Bouwmeester).

